ગાંધીનગર સમાચાર
તા. ૧૮-૯-૨૦૧૩, બુધવાર

તંત્રી સ્થાનેથી.....

ગણનાયકને ઘરમંદિરમાં અને ઉરમંદિરમાં જ પધરાવીએ

ભારતીય સંસ્કૃતિમાં 'આગમન' જેટલો 'ગમન' મહિમા છે. કોઈપણ શુભ કાર્યમાં સૌથી પહેલાં ગણનાયક ગણપતિનું આહ્વાન કરવામાં આવે છે. આ એમને પિતા શિવજી તરફથી અપાયેલો વિશેષાધિકાર છે. ગણપતિની પધરામણી જેટલી પ્રસન્નતાદાયક છે એટલી જ હૃદયવિદારક એમની વિદાય બની રહે છે. રિદ્ધ-સિદ્ધિના દાતા આ દૂંદાળા દેવ માટે શાસ્ત્ર 'મંગલમૂર્તિ' જેવો સુભગ શબ્દ પ્રયોજે છે. ભાદરવા સુદ ચોથ તે ગણપતિનો જન્મ દિવસ. તે દિવસથી પૂરા દસ દિવસ સુધી બાપ્પાને રંગેચંગે ઊજવી અનંતચતુર્દશીના દિવસે વિધિપૂર્વક વિદાય આપવાની પ્રથા છે. જો કે ઘર આંગણે ગણપતિ તેડનારા ક્યારેક ત્રણ દિવસ, પાંચ દિવસ કે સાત દિવસ પૂરતા જ એમને રાખે છે. ગણપતિ તો પ્રેમના ભૂખ્યા છે પરંતુ સૌ પોતપોતાના ગજા મુજબ એમને ભાવતાં ભોજન ધરાવે છે. મોદક એમની પ્રિય વાનગી છે એટલે આ સમયગાળામાં બાપ્પાના નિમિત્તે લોકો પણ લાડુ જમે છે. આમ જુઓ તો ગણપતિ એ 'પરફેક્ટ સાંયટિફિક સિમ્બોલ' છે. નામ જ ગણપતિ અર્થાત્ આખા સમુદાયના નેતા. નેતા હરહંમેશ આગળ જ રહે, ભલેને એ ઝડપથી ચાલી કે દોડી ન શકતા હોય! ગણેશનું માથું હાથીનું છે- અર્થાત્ એ અતિશય મેધાવી છે, ઝીણી આંખે આખી સૃષ્ટિમાં ચાલી રહેલા ક્રિયાકલાપનું નિરીક્ષણ કરે છે. કાન મોટા છે, જે દુનિયાભરનાં વાઈબ્રેશન સુપેરે ઝીલીને એનું સુભગ અર્થઘટન કરી જાણે છે. પેટ મોટું છે એટલે ઘણું બધું પચાવી શકે છે- સુખ-દુઃખ, હર્ષ-શોક અને સારું નરસું એ પેટમાં પધરાવી જાણે છે. એ વાતવાતમાં વિચલિત નથી થઈ જતા, ઉશ્કેરાઈ નથી જતા. પોતાને વિશે ચાલતી સારીનરસી, ખરીખોટી લોકવાયકાની એમને અસર નથી થતી. પ્રશંસાથી ફુલાઈ નથી જતા તેમ નિંદાથી વ્યથિત નથી થઈ જતાં. વળી અપરિગ્રહ પણ કેવો! આવડા મોટા ગજાના ગજાનન નાનકડી મારુતિ ફૂંટી જેવા મૂષક પર સવારી કરે છે. એક સાચા લોકનાયકમાં આ બધાં લક્ષણો હોવાં જોઈએ. બુદ્ધિ તો એટલી તીક્ષ્ણ કે પૃથ્વી પરિક્રમા કરવાનો આદેશ થતાં તેઓ ધીમે રહીને માતાપિતાની પ્રદક્ષિણા જ કરી લે છે. મોટાભાઈ કાર્તિકેય શબ્દનો અભિધાર્થ જ સમજે છે- એટલે એ એમના મયૂર વાહન (આજનું એરક્રાફ્ટ) લઈ ઊપડી જાય છે. કાર્તિકેય નરેન્દ્ર મોદી જેવા રઘવાયા દેવતા છે. ગણપતિ ઠંડે કલેજે ઘેર બેઠાં બેઠાં એમને પરાસ્ત કરી દે છે! બુદ્ધિ આગળ બળ પાણી ભરે તે આનું નામ. ગણપતિથી વધુ ઝડપી 'રાઈટર' આજ પર્યંત થયો નથી કે થશે નહીં. એ સ્વયં સંચાલિત કંમ્પ્યુટર છે. તેથી ભગવાન વેદવ્યાસે મહાભારત લખતી વેળાએ લહિયા તરીકે એમના પર પસંદગી ઉતારી હતી. સામાન્ય લહિયા લેખક સામે પોતાની શરતે કામ કરવાની વાત ન કરી શકે. ગણપતિ પાસે તો વેડફવા લાયક સમય જ ક્યાં હતો? તેથી એમણે પૂર્વ શરત કરી કે હું તમારા મહાકાવ્યનો લહિયો થાઉં તો ખરો, પણ તમારે મને નોનસ્ટોપ ડિકટેશન આપવાની તૈયારી રાખવી પડશે! વ્યાસે એમની શરત કબૂલ રાખી ત્યારે જ એમણે માનદ્ સેવા આપવાનું સ્વીકાર્યું! ગણપતિની વિદાય એ માનવજીનમાંથી આવાં ઉત્તમ સત્ત્વ અને તત્ત્વની વિદાય ગણાય. તેથી પ્રમુખ સ્વામીની અપીલ ધ્યાને ધરવા જેવી છે: એમણે ગણપતિની પ્રતિમાઓનું ઘર આંગણે જ વિસર્જન કરવાની જરા નવી લાગે એવી છતાં ઘણી અર્થસભર વાત રમતી મૂરી છે. ગણપતિને ઘરમાં કે ઉરમાં સંઘરવાથી એમની અખંડ ચેતનાથી સભર બની શકાશે. વિસર્જન એ અવશ્યંભાવી ઘટના છે. પરંતુ વિસર્જનથી પ્રકૃતિ પ્રદૂષિત ન થાય તે જોવું જરૂરી છે. પ્રમુખ સ્વામીને પણ ભક્તો 'બાપા'ના હુલામણા નામે બોલાવે છે. 'બાપા'નો આગ્રહ છે કે 'બાપા'ની મૂર્તિઓનું ઘરમાં જ વિસર્જન કરીએ. વિસર્જિત જળને પવિત્ર વૃક્ષોમાં સમર્પિત કરીએ. આથી જળપ્રદૂષણની સમસ્યા પણ નહીં રહે અને 'બાપા' આપણા ઘરમંદિરમાં જ સદાસર્વદા નિવાસ કરી આપણું શુભ-મંગલ જોગવતા રહેશે.

આજે સાયન્સ સિટી ખાતે યોજાનાર રાજ્ય સ્તરીય રાષ્ટ્રીય સેમિનાર

ગાંધીનગર, તા. ૧૭

ગુજરાત કાઉન્સિલ ઓન સાયન્સ એન્ડ ટેકનોલોજી (ગુજકોસ્ટ) તથા વિજ્ઞાન અને ન્નૈધોગિકી વિભાગ (ડીએસટી), ગુજરાત સરકાર દ્વારા રાજ્ય સ્તરીય રાષ્ટ્રીય સાયન્સ સેમિનાર- ૨૦૧૩નું આયોજન તા. ૧૮મી સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૩ના રોજ ગુજરાત સાયન્સ સિટી, અમદાવાદ ખાતે કરવામાં આવ્યું છે. આ સેમિનારનો વિષય પાણી સહકાર-મુદ્દાઓ અને પડકારો છે. આ સેમિનારમાં રાજ્યના વિવિધ જિલ્લામાંથી ૧૫૦ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો અને જિલ્લાનાં સંયોજકો સહભાગી થનાર છે. આ -સંગે પાણી પુરવઠા અને જળ સંપત્તિ મંત્રી શ્રી બાબુભાઇ બોખીરીયા મુખ્ય મહેમાન પદે ઉપસ્થિત રહેનાર છે.

ગુજરાત કાઉન્સિલ ઓન સાયન્સ એન્ડ ટેકનોલોજી (ગુજકોસ્ટ) તથા વિજ્ઞાન અને ન્નૈધોગિકી વિભાગ (ડીએસટી), ગુજરાત સરકાર દ્વારા શાળાના વિદ્યાર્થીઓ અને સમાજ વચ્ચે વિજ્ઞાનની વિવિધ -વૃતિઓનું -ચાર કરવાનું સુચારું આયોજન કરવામાં આવે છે. દર વર્ષે સાયન્સ સેમિનારની -વૃત્તિઓ તમામ જિલ્લામાં કરવામાં આવે છે.

૨૬ જિલ્લાઓના કોમ્યુનિટી સાયન્સ સેન્ટર (સીએસસી) દ્વારા ઓગષ્ટ-૨૦૧૩ના -થમ સપ્તાહ દરમ્યાન જિલ્લા કક્ષાના કાર્યક્રમનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. જેમાં ૧૨૬૫ શાળાઓના ૧૪૫૦ વિદ્યાર્થીઓ અને ૧૧૭૩ શિક્ષકોએ ભાગ લીધો હતો. વધુમાં વધુ ૫૦૦૦ વિદ્યાર્થીઓ ન્નેક્ષક તરીકે આ કાર્યક્રમમાં ઉપસ્થિત રહયાં હતાં.

તા.૧૮મી સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૩ના રોજ સાયન્સ સીટી, અમદાવાદ ખાતે યોજાનાર રાજ્ય સ્તરીય રાષ્ટ્રીય સાયન્સ સેમિનાર-૨૦૧૩માં જિલ્લા કક્ષાએ વિજેતા થનાર ૧૫૦ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો અને જિલ્લાનાં સંયોજકો સહભાગી થનાર છે. રાજ્ય કક્ષાની સ્પર્ધામાં -થમ, બીજા અને ત્રીજા નંબરે વિજેતા થનાર વિદ્યાર્થીઓને અનુક્રમે ૧૦,૦૦૦, ૭,૫૦૦ અને ૫૦૦૦ રૂપિયાના રોકડ પુરસ્કાર એનાયત કરવામાં આવશે. આ ઉપરાંત સહભાગી થનાર તમામ વિદ્યાર્થીઓને -શંસાપાત્ર ભાગીદારી માટે એક વર્ષ સુધી મફત સફારી મેગેઝીન અને -માણપત્ર આપવામાં આવશે. આમા વિજેતા થયેલ વિદ્યાર્થીઓ તા. ૮મી ઓક્ટોબર, ૨૦૧૩ના રોજ નહેરૂ સાયન્સ સેન્ટર, મુંબઇ ખાતે યોજાનાર રાષ્ટ્રીય સાયન્સ સેમિનારમાં ગુજરાત રાજયનું -તિનિધિત્વ કરશે.

આ સેમિનારના મુખ્ય જજ તરીકે સેન્ટ્રલ ગ્રાઉન્ડ વોટર બોર્ડના શ્રી પી. આર. ગુપ્તે તથા શ્રી બિશ્વરુપ મહાપત્ર અને જલ સેવા ભવનના શ્રી ડી.એન.રાવ અને શ્રી બી.ઓ.પંડિતની નિમંણ્રક કરવામાં આવી છે. બાળકોને ન્નેત્સાહિત કરવા વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી વિભાગના સચિવ શ્રી એસ.જે.હેદર અને સેન્ટ્રલ ગ્રાઉન્ડ વોટર બોર્ડના -દેશિક નિયામક શ્રી સી.પોલ.-ભાકર પણ ખાસ ઉપસ્થિત રહેવાના છે.

સ્કૂલ ઑફ ઍચિવરની દ્વિતીય સત્રની સ્કૂલ કેબીનેટની શપથવિધિ યોજાઈ

સ્કૂલ ઑફ ઍચિવર-કુડાસણ ખાતે તાજેતરમાં આગામી દ્વિતીય સત્ર માટે સંસ્થાના રેડ ગ્રીન-યલો અને બ્લ્યુ હાઉસના કુલ ૬૪૪માંથી પ્રથમ સત્રની વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ અને તેના મૂલ્યાંકનના માપદંડથી ચૂંટાઈ આવેલા કુલ ૫૪ સ્કૂલ પ્યુપીલ્સની કેબિનેટની શપથવિધિ શિસ્તબદ્ધ માહોલમાં શાનદાર રીતે યોજાઈ હતી. સંસ્થાના તમામ વિદ્યાર્થીઓની ઉપસ્થિતિમાં વ્યાયામ શિક્ષકોના માર્ગદર્શનથી વિધિવત્ માર્ચપરેડ સાથે સ્કૂલ પ્યુપીલ લીડર, આસિ, સ્કુલ પ્યુપીલ લીડર સાથે જે તે હાઈસના કેપ્ટન, વાઈસ કેપ્ટન તથા વોલીયેન્ટરને મોનીટરને સંસ્થાના આચાર્ય તથા પદાધિકારીઓએ બેઝ પહેરાવી તેમનું સન્માન કરી અભિનંદન પાઠવ્યા હતા. એસ.પી.એલ. તરીકે મિત જાની તથા એ.એસ.પી.એલ. તરીકે હિમાની પટેલ પસંદગી પામ્યા હતા. તેઓએ સૌને પોતાના કર્તવ્યો અને ફરજોને નિભાવવાની બાંહેધરી આપી હતી. સંસ્થાના કાઉન્સેલર કવિતા દહિયાએ પ્રેરક પ્રસ્તાવના અને સુંદર એન્કરીંગ કરી સમગ્ર સ્કૂલ કેબિનેટને શપથ લેવડાવ્યા હતા. સંસ્થાના મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી પ્રજ્ઞેશ પટેલે સૌને શાળા તથા જીવનમાં સ્વયંશિસ્ત- અનુશાસન સાથે નેતૃત્વના ગુણો કેળવવાની હિમાયત કરી અભિનંદન સહ શુભકામનાઓ પાઠવી હતી.

અમારી સંસ્થા પહેલા ચકલી બચાવવા કાર્ય કરતી હતી પણ તે બચી નહીં. ત્યારબાદ સિંહ બચાવવા કર્યું પણ, તે લાગતું નથી કે તે બચે. એટલે અમો હવે ઓઝોન બચાવવાનું અભિયાન છેડ્યું છે...!!

જિલ્લા કક્ષાની એથ્લેટીકસ રમતોત્સવમાં આદર્શ નિવાસી શાળાની વિદ્યાર્થીનીઓ ઝળકી

ગાંધીનગર, તા.૧૭

તાલુકામાં આવેલ મહાદેવભાઈ દેસાઈ શારીરિક શિક્ષણ મહાવિદ્યાલય સાદરા મુકામે રમતોત્સવ યોજાયો હતો.

મહાદેવભાઈ દેસાઈ મહાવિદ્યાલયમાં તા. ૧૩ સપ્ટેમ્બર ૨૦૧૩ના રોજ જિલ્લા કક્ષાનો એથ્લેટીકસ રમતોત્સવ યોજાઈ ગયો. આ સ્પર્ધામાં જિલ્લાની અનેક સ્કુલોએ ભાગ લીધો હતો. જેમાં શહેરની આદર્શ નિવાસી શાળા (અ.જા.ક.) ની બહેનોએ બાજી મારી હતી અને ચક્રફેંકમાં પ્રથમ ક્રમે સોયા વૈશાલી શિવાભાઈ, ૧૫૦૦ મી દોડમાં ત્રીજા ક્રમે બારૈયા રાધાબેન પી. અને ૧૫૦૦ મી. દોડમાં ત્રીજા ક્રમે અલગોતર હેતલબેન કે.એ બાજી મારી હતી. આ સ્પર્ધામાં આદર્શ નિવાસી શાળાની બહેનોએ શાળાનું અને શહેરનું ગૌરવ વધારેલ છે તે બદલ શાળાના વ્યાયામ શિક્ષક આર.જી. ડામોર અને આચાર્યા કુસુમબેન ચૌહાણ દ્વારા અભિનંદન પાઠવ્યા છે.

જે. એમ. ચૌધરી વિદ્યાલય ખાતે 'આંતરરાષ્ટ્રીય ગણિત વર્ષ' નિમિત્તે ગણિત પ્રદર્શનનું આયોજન

ગાંધીનગર, તા.૧૭

આંતરરાષ્ટ્રીય ગણિત વર્ષની ઉજવણી નિમિત્તે શ્રીમતી જે.એમ. ચૌધરી સાર્વજનિક કન્યા વિદ્યાલય ખાતે તાજેતરમાં ગણિત પ્રદર્શનનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. જેમાં મોટી સંખ્યામાં વિદ્યાર્થીઓએ ભાગ લીધો હતો.

પ્રથમ ચાર તાસ દરમિયાન ધોરણ-૯,૧૦ની વિદ્યાર્થીનીઓએ ગણિત વિષય આધારિત મોડલ અને ચાર્ટ રજૂ કર્યા હતા. જેમાં રોઠોડ ગૌમતી એચ.ની અંતર-ઉંચાઈ ફૂટ પ્રશ્નના મોડેલ માટે, પ્રજાપતિ પૂનમની લઘુવૃતાંશ વૃતખંડ માટે અને ગોલ અંજલીની મોડેલની સમજૂતિ આપવા માટે પ્રથમ સ્થાને પસંદગી કરવામાં આવી હતી. આ પ્રસંગે આચાર્ય સંતોકબેન ચૌધરીએ વિદ્યાર્થીનીને અભિનંદન આપ્યા હતાં.

શેઠ સી.એમ. હાઈસ્કુલ અને હાયર સેકન્ડરી સ્કુલ દ્વારા રામામુજ ગણિત સ્પર્ધા યોજાઈ

ગાંધીનગર, તા.૧૭

કડી કેમ્પસમાં આવેલ શેઠ સી.એમ. હાઈસ્કૂલ ખાતે ૧૫મી સપ્ટેમ્બર રવિવારના રોજ રામાનુજ ગણિત સ્પર્ધાનુંઆયોજન કરવામાંઆવ્યું હતું. હરિઓમ આશ્રમ, સુગણિતમ ટ્રસ્ટ અને ગુજરાત ગણિત મંડળના સંયુકત ઉપક્રમે રામામુજ ગણિત સ્પર્ધા દ્વારા વિદ્યાર્થીમાં રહેલી ગણિત અંગેની અરૂચિને બહાર લાવવાના હેતુથી આ અંગેનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.

આ સ્પર્ધામાં શહેરની વિવિધ શાળાના ૧૦૦ ઉપરાંત વિદ્યાર્થી-વિદ્યાર્થીનીઓએ ભાગ લીધો હતો. આ સ્પર્ધમાં વાલીઓઓએ પણ ઉત્સાહભેર ભાગ લઈને ગણિતના અવનવા પ્રયોગો જાણીને આનંદ અનુભવ્યો હતો. આ સ્પર્ધાને સફળ બનાવવામાંઉદયનભાઈ પ્રજાપતિએ જહેમત ઉઠાવી હતી.

ગાંધીનગરના કીર્તિદા બ્રહ્મભટ્ટના બાળકાવ્ય સંગ્રહને શ્રેષ્ઠ પુસ્તક પારિતોષિક

કીર્તિદા બ્રહ્મભટ્ટના બાળ સાહિત્યને બીજી વખત પારિતોષિક : વર્ષ-૨૦૦૭માં 'ટમકે તારા'ને પ્રથમ પારિતોષિક મળ્યું હતું

ગાંધીનગર, તા. ૧૭

ગાંધીનગરના જાણિતા બાળ સાહિત્યકાર શ્રીમતી કીર્તિદા બ્રહ્મભટ્ટના બાળ કાવ્ય સંગ્રહ 'તારલિયાની ટોળી'ને ગુજરાત સાહિત્ય અકાદમી તરફથી બાળ વિભાગમાં કાવ્ય સ્વરૂપમાં શ્રેષ્ઠ પુસ્તક તરીકે દ્વિતીય પારિતોષિક જાહેર થયું છે. ઓક્ટોબર મહિનામાં અમદાવાદ ખાતે ગુજરાત સાહિત્ય પરિષદના સભાગૃહમાં યોજાનાર રાજ્ય કક્ષાના સમારોહમાં આ પારિતોષિક એનાયત કરાશે.

સચિવાલયમાં શિક્ષણ વિભાગમાં સંયુક્ત સચિવ તરીકે ફરજ બજાવતાં-બજાવતાં સાહિત્ય સર્જન કરતાં શ્રીમતી કીર્તિદા વિજય બ્રહ્મભટ્ટે વર્ષ-૨૦૦૭માં 'ટમકે તારા' અને વર્ષ ૨૦૦૯માં 'પર્વતની ટોચે' નામક બે બાળ કાવ્ય સંગ્રહો આપ્યા છે. વર્ષ-૨૦૦૭માં 'ટમકે તારા'ને પણ ગુજરાત સરકાર તરફથી 'શ્રેષ્ઠ પુસ્તક પારિતોષિક'માં બાળ સાહિત્યની કેટેગરીમાં પ્રથમ પારિતોષિક મળ્યું હતું.

કવિતા કરવી એ સ્વાનુભૂતિ છે; જે સરળ અને સહજ છે. જ્યારે બાળકાવ્યનું સર્જન એ પરાનુભૂતિ છે, જે કઠિન અને કપરું છે, કીર્તિદાબેન બ્રહ્મભટ્ટે પોતાની જાતને બાળકોમાં આરોપીને બાળકોને 'તારલિયાની ટોળી'માં ભેળવ્યા છે. મન અને હૃદયમાં વિદ્વતા ભરી પડી હોય ત્યારે પણ બાળસહજ કૂતુહલ જાળવી રાખવું એ જ સાચી વિદ્વતા. કીર્તિદાબેન બ્રહ્મભટ્ટના પ્રત્યેક કાવ્યોમાં કૂતુહલ અને બાળસહજ કૌતુક છે.

કીર્તિદાબેન બ્રહ્મભટ્ટના બાળકાવ્યો- બાળગીતો-જોડકણાં બાળકોને ગાવાં ગમે અને જીવનમાં પચાવવાં ગમે એવાં છે. આ કાવ્યોમાંથી બાળકો-કિશોરોને હસતાં રમતાં-ગાતાં જીવનગાન-જ્ઞાન લાધે એવાં છે. માત્ર બાળકોને જ નહીં, કીર્તિદાબેન બ્રહ્મભટ્ટના બાળકાવ્યો મોટેરાંઓ વાંચે તો બોધ કાવ્યો જેવા લાગે એવાં છે. કીર્તિદાબેન બ્રહ્મભટ્ટે 'તારલિયાની ટોળી' દ્વારા બાળકોને-કિશોરોને ગમ્મત સાથે જ્ઞાન આપ્યું છે.

આર્ટ ઓફ લીવીંગ દ્વારા યોગ શિબિરનું આયોજન

ગાંધીનગર, તા.૧૭

શહેરની આર્ટ ઓફ લીવીંગ દ્વારા યોગ શિબિરનું આયોજન કરવામાં આવ્યું છે. આ શિબિરમાં માનસિક તણાવથી દૂર રહેવા અને મનનેપ્રફુલ્લિત કરી નકારાત્મક લાગણીઓ પર કાબુ મેળવવા યોગ, પ્રાણાયામ તથા ધ્યાનની પધ્ધતિઓ શીખવવામાં આવશે.

તા. ૨૪મી સપ્ટેમ્બરથી ૨૮મી સપ્ટેમ્બર પાંચ દિવસ ચાલનારી આ શિબિરમાં સરળ આસનો, પ્રાણાયામ તેમજ ધ્યાનની ક્રિયાઓ પર ભાર મૂકવામાં આવશે. જેના થકી જીવનમાં આવતા નકારાત્મક વિચારો અને તણાવને દૂર કરી માનસિક શાંતિ તથા શારિરીક સ્વસ્થતા પ્રાપ્ત કરવામાં સહાયરૂપ થાય છે. હાલમાં ચાલી રહેલ વાયરલ બિમારીઓ જેવી કે ચિકનગુનિયા વગરેમાં રાહત મળે છે. આ શિબિરમાં ભાગ લેવા માટે સેકટર-૧૧માં આવેલ મેઘમલ્હાર કોમ્પ્લેક્ષના બીજા માળે બાવકુભાઈ વાળાનો સંપર્ક કરવા જણાવાયું છે.

... અને પંદરેક દિવસે એક વાર રાત્રે તે યુવતીના શરીરમાં 'જીન' પ્રવેશ કરતો, ત્યારે ઘરની કોઇ પણ વ્યક્તિ તેને સ્પર્શ કરી શકતી નહિ, ખુદ તેનો પતિ પણ ઘરની બહાર નીકળી જતો...

સમાજ ચિંતન
- પોપટલાલ પ્રજાપતિ

આ દેશમાં સંસ્કૃતિની ભવ્ય પરંપરાનું જતન શ્રદ્ધાના બળે થઇ રહ્યું છે કે અંધશ્રદ્ધાના ભળે તે કળવું મુશ્કેલ છે. દોરા ધાગા અને મંત્રતંત્રમાં માનતા આ દેશમાં દરેક ધાર્મિક સ્થળો ઉપર ઊભરાતો માનવ મહેમામણ, સેંકડો માઇલ ચાલીને આરાધ્ય દેવના દર્શન કરવાની તમન્ના, ક્યાંક હર હર મહાદેવના નારા તો ક્યાંક જય અંબેના જયઘોષ સાથે ચાલતા પગપાળા સંઘો, ક્યાંક વળી ગણપતિ-બાપા મોરીયાનો જયજય કાર તો ક્યાંક બાપુની ફૂંકથી પાણી મંતરાવાની ઘેલછા, નરવાત્રીમાં નવ દિવસ આખી રાત મસ્તીમાં થનગનતું યૌવન, દાંડીયા રાસની રમઝટમાં પાગલ બની જતું દાંપત્ય. શું આ બધી ઘેલછા કે અંધશ્રદ્ધા છે? કરોડો લોકો કુંભ સ્નાન માટે એક જગ્યાએ ભેગા થાય એને પાગલપન કહેશો? કોઇ માને કે ન માને પણ દેશ આવી શ્રદ્ધા કે અંધશ્રદ્ધાના બળે જ ટકી રહ્યો છે. આસ્તિકોની શ્રદ્ધાને નાસ્તિકો ભલે અંધશ્રદ્ધા ગણતા હોય પણ સૌ પોતપોતાની માની લીધેલી શ્રદ્ધામાં ગળાકુળ છે. નહિતર આ દેશમાં અનિષ્ટોનો કોઇ પાર નથી, અહિં નીતિમત્તાએ લગભગ દેવાળું ફૂક્યું છે અને છતાં સૌ હરખથી જીવે છે. કારણ કે હજુ પણ અહીં મંત્રતંત્ર અને જાદુટોના જીવંત છે આખી દુનિયાથી હારેલો થાકેલો માનવી ક્યારેક આના સહારે તરી જાય છે. લોકો અનેકવાર છેતરાય છે, લુંટાય છે છતાં વારંવાર આ માર્ગે સ્વેચ્છાએ હરખથી જાય છે. વિજ્ઞાનમાં સંપૂર્ણ શ્રદ્ધા રાખનાર આગળ દોરા-ધાગા કે માદળિયાની વાત હાસ્યાસ્પદ લાગે, ક્યારેક ભૂતપ્રેતની વાતને પણ વહેમ, ભ્રમ કે માનસિક નબળાઇ ગણી હસી કાઢે પણ લોકોના જીવનમાં આવી ઘટના બને છે. એનો જવાબ નથી હોતો વિજ્ઞાન પાસે કે નથી હોતો બૌદ્ધિકો પાસે. છત્તીસગઢ, મધ્યપ્રદેશ, ઝારખંડ, રાજસ્થાન, આસામ, બિહાર, પં. બંગાળ, મહારાષ્ટ્ર વિગેરે અનેક રાજયોમાં હજુ પણ ડાકણ પ્રથા છે તેને નથી અટકાવી શકતો કાયદો કે નથી અટકાવી શકતો સમાજ.

ભારતમાં તો વૈજ્ઞાનિકો અને તપસ્વીઓ સાથે પણ આવી મંત્રતંત્રની ઘટનાઓ બની છે ત્યારે તેઓ જાહેરમાં ભલે સ્વીકાર ન કરે તો પણ મનથી આવી કોઇક શક્તિનો સ્વીકાર કરવા પ્રેરાય છે.

સ્વામી વિવેકાનંદજીના જીવનમાં પણ આવો પ્રસંગ બનેલો. તેમને હૈદ્રાબાદમાં એક તાંત્રિકનો ભેટો થયો જેની વિદ્યાથી સ્વામીજી જીવનભર પ્રભાવિત રહ્યા હતા. આ તાંત્રિકે એક કામળો મંગાવ્યો. કામળામાં કંઇ છુપાયું નથી તેની સૌને ખાત્રી કરાવી. તાંત્રિકે પોતે પહેરેલાં કપડામાં પણ કંઇ છુપાવ્યું નથી તેની સૌને ખાત્રી કરાવી, ત્યારબાદ તેણે કામળો ઓઢી લીધો અને ત્યાં ઉપસ્થિત લોકોને જે વસ્તુ મગાવી હોય તે માગવા કહ્યું. લોકોએ પોતાની ઇચ્છા મુજબની વસ્તુ માગી અને તાંત્રિકે તરત કામળામાંથી કાઢીને તે આપી દીધી. વિવેદાનંદે તેની કસોટી કરવા એક એવા ફળની માગણી કરી જે આ વિસ્તારમાં ક્યાંક મળે નહિ અને સૌના આશ્ચર્ય વચ્ચે તે ફળ પણ તાંત્રિકે કાઢીને આપ્યું. સ્વામીજીએ ફરી પ્રયોગ કર્યો, તેમણે ઝાકળના બિંદુવાળો તાજો ગુલાબનો હાર માગ્યો અને તાંત્રિકે તત્કાળ આવો હાર કાઢી આપ્યો. સ્વામીજીએ ચકાસ્યું તો ગુલાબ પર ખરેખર ઝાકળના બિંદુ હતા. સ્વામીજીને જીવનભર આ પ્રસંગ યાદ રહ્યો. તાંત્રિકે જેણે જે વસ્તુ માગી તે પોતાના ઘરે લઇ જવાની છુટ આપી જેથી કોઇ આક્ષેપ ન કરી શકે કે આ કોઇ દૃષ્ટિભ્રમ કે સંમોહન વિદ્યા હતી...

આપણા મહાન વૈજ્ઞાનિક ડો. વિક્રમ સારાભાઇને પણ એક જાદુગર સાથે ભેટો થયેલો. તેમણે પોતાના ખિસ્સામાં રહેલ ચલણી નોટ પરનો નંબર કહેવા પડકાર ફેંક્યો. જાદુગરે તે નંબરની સીરીઝ સાથેનો નંબર કહી આપ્યો. ડો. સારાભાઇએ એ નોટ ખિસ્સામાં રાખી ઘરે જઇ ફરી એ નંબર ચકાસ્યો તો એ જ સીરીઝ અને નંબર હતા. વૈજ્ઞાનિકને પણ ખાત્રી થઇ કે જાદુગરનો આ કોઇ હિપ્નોટાઇઝ ન હતો. આપણા સમાજમાં પણ ક્યારેક એવા પ્રસંગો બને છે કે આપણે પણ અંધશ્રદ્ધામાં દોરાવું પડે છે. ગાંધીનગરના એક મોટા ગામની આ સત્ય ઘટના છે. લોકોમાં એવી માન્યતા હજુ પણ છે કે જેના લગ્ન લેવાયા હોય તે ઘરની બહાર નીકળે ત્યારે નાનકડુ ચપ્પુ પાસે રાખે નહિતર ચકલામાં પગ પડે તો ભૂત-પ્રેત સાથે થઇ જાય... ચાલો આપણે આ માન્યતાને ખોટી માનીએ. પણ એક બહેનના લગ્ન લેવાયેલા. લગ્નવિધિ પત્યા પછી કન્યા વિદાયનો પ્રસંગ આવ્યો ત્યારે આ બહેન પોતાના શરીર પર મોંઘા અત્તર છાંટેલા એવું પણ કહેવાય છે કે અત્તરથી જીન આકર્ષાય... બહેન અત્યંત રૂપાળા હતા. શરીર પર મોંગા અત્તર છાંટેલા, જેવી જાન ચાર રસ્તે આવી અને બહેન મુર્છા ખાઇને ઢળી પડ્યા. થોડીવારમાં ભાનમાં આવ્યા. સ્વસ્થ પણ થયા પણ લોકવાયકા છે કે આ જગ્યાએથી આ બહેનને જીન વળગ્યો... જીને તેની સાથે લગ્ન કરી લીધા. ત્યારબાદ પંદરેક દિવસે એકાદ વખત તેના શરીરમાં જીનનો પ્રવેશ થતો અને આ સમયે ઘરની કોઇ વ્યક્તિ તેની પાસે ફરકવાની હિંમત કરતી નહિ. પોતાનો પતિ પણ તેને સ્પર્શ ન કરી શકે. ખાસ કરીને આ ઘટના રાત્રે બનતી... એકવાર આ બહેન ગંભીર બિમાર પડતાં દવાખાને દાખલ કરવા પડેલા. તે મધ્યમવર્ગીય પરીવાર હતો. તેના પતિએ ડોક્ટરને કહ્યું, સાહેબ અમો ગરીબ માણસ છીએ દવાના વધુ પૈસા ખરચી શકીએ તેમ નથી માટે થોડી રહેમ કરજો. તેના પતિના ગયા બાદ થોડીવાર પછી એક અપટુડેટ વ્યક્તિ સફેદ કપડામાં ડોક્ટર પાસે આવી અને કહે, સાહેબ ગમે તેટલા પૈસા થાય, ચિંતા કરતા નહિ, મારી પત્નીને જલ્દી સારૂં થાય તેવી દવા કરજો, અને આમ કહી તેણે ૧૦૦ રૂા.નું બંડલ સાહેબના ટેબલ પર મૂકી દીધું અને તત્કાળ બહાર નીકળી ગયો. (આ ઘટના ચાલીસ વર્ષ પહેલાની છે.) ડોક્ટર ઘડીભર ચક્કર ખઇ ગયા. તેમનું વિજ્ઞાન ચકરાવે ચઢ્યું. જાતે અનુભવેલી આ ઘટનાને દૃષ્ટિભ્રમ કેવી રીતે કહેવાય? વિજ્ઞાન માને કે ન માને પણ બાઇ પર જીવનભર જીનનો ઓછાયો રહ્યો હતો. અને આખુ ગામ આવાતથી માહિતગાર હતુ. કોઇ ભૂત પ્રેતમાં માને યે કે નહિ પણ બાળપણમાં અનુભવેલી આ ઘટનાને વહેમ કે ભ્રમણામાં તો ન જ ખપાવી શકાય ને? માટે જ અશિક્ષિતો જ નહિ શિક્ષિતો પણ મંત્રતંત્રની કતારમાં ઉભો હોય તો તેને શ્રદ્ધા કહેવી કે અંધશ્રદ્ધા એ તમારો વિષય છે...